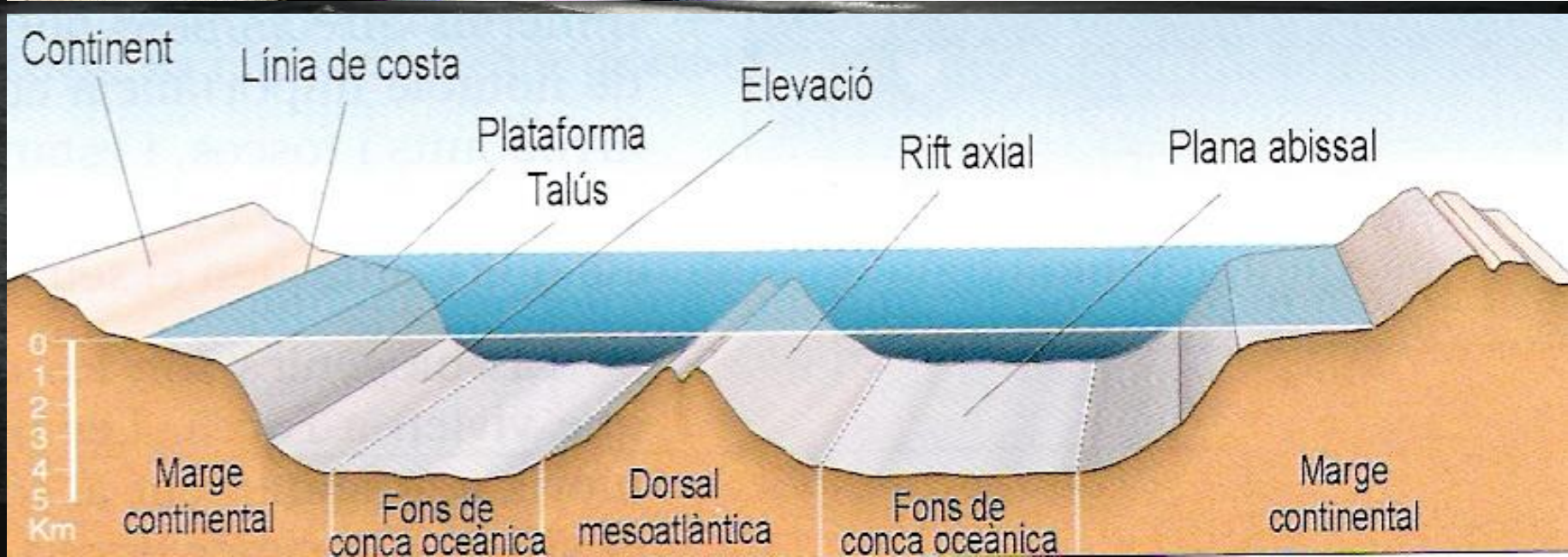
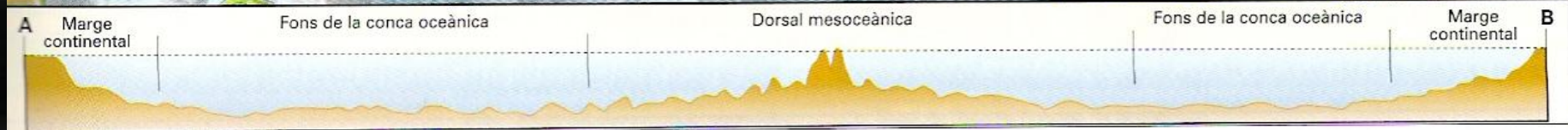
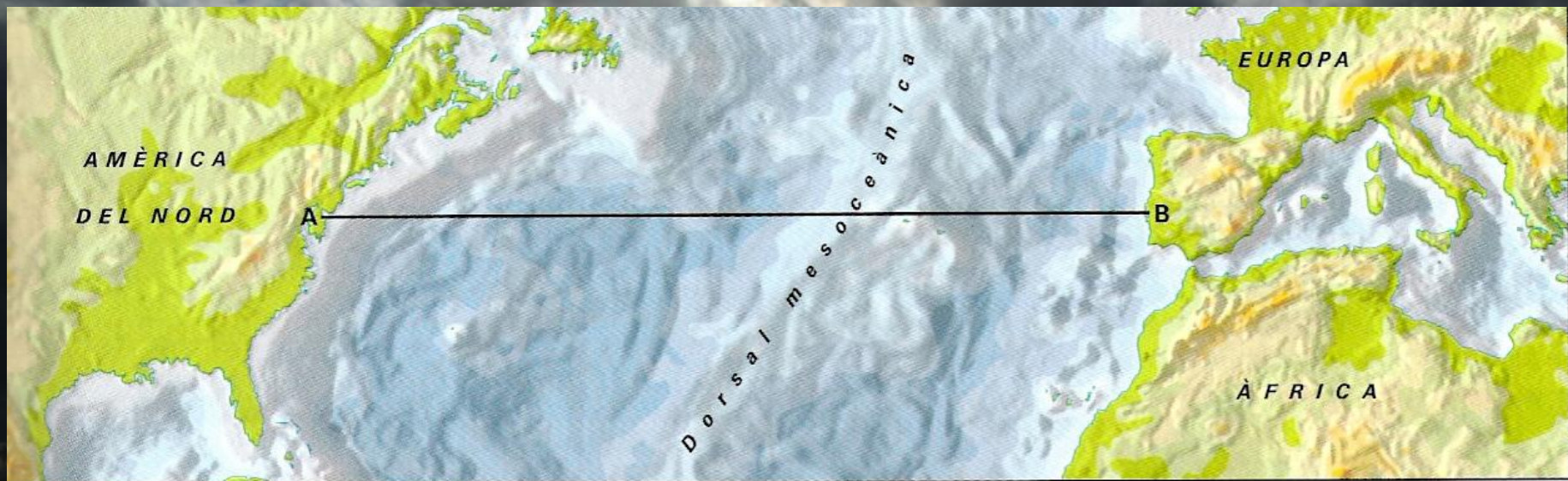

TEMA 17:
Riscos associats amb els
processos geològics
externs. El sistema litoral

Mercè del Barrio Aranz

Mercè del Barrio Arany

EL SISTEMA LITORAL

El litoral és una franja de terra que es troba sota la influència dels fenòmens marins i, al mateix temps, dels d'origen continental.
El 66% de la població mundial viu en zones costaneres.

La costa catalana en xifres

Longitud de la línia de costa	578 km
Costa en erosió	192 km
Costa ocupada per infraestructures i platges artificials	152 km
Població que viu a la costa afectada per erosió i/o inundació	1.000.000 de persones
Àrees urbanitzades i industrials afectades per erosió i/o inundació	123 km ²
Àrees d'alt valor ecològic afectades per erosió i/o inundació	217 km ²

Costa rocallosa. Costa Brava (Girona)

Costa deposicional sorrenca. Delta de l'Ebre

Costa deposicional mixta. Delta de l'Ebre

Merç del Barrio Arany

Merç del Barrio Arany

Ecosistemes costaners

Manglars

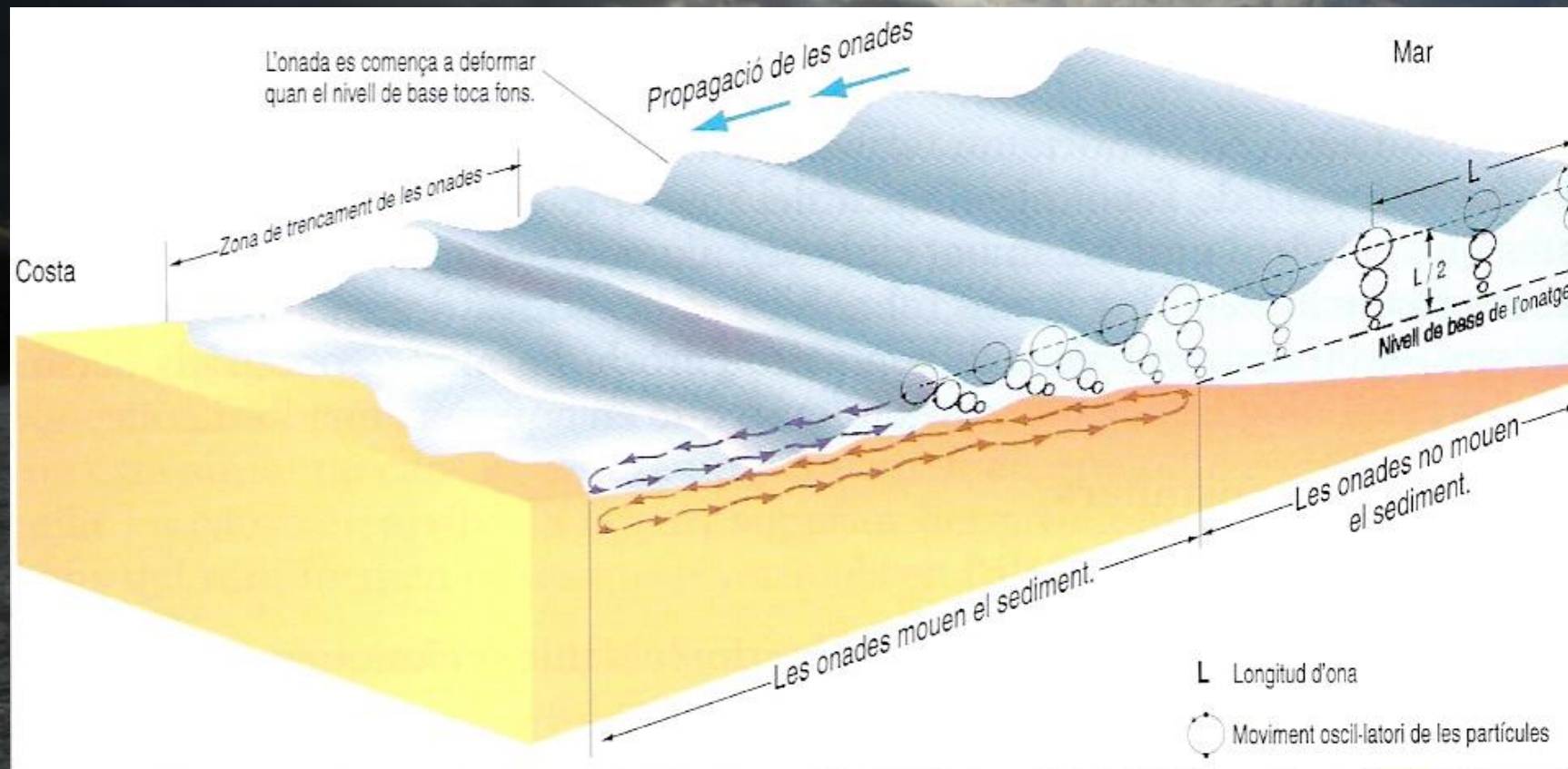
Praderías de posidònies

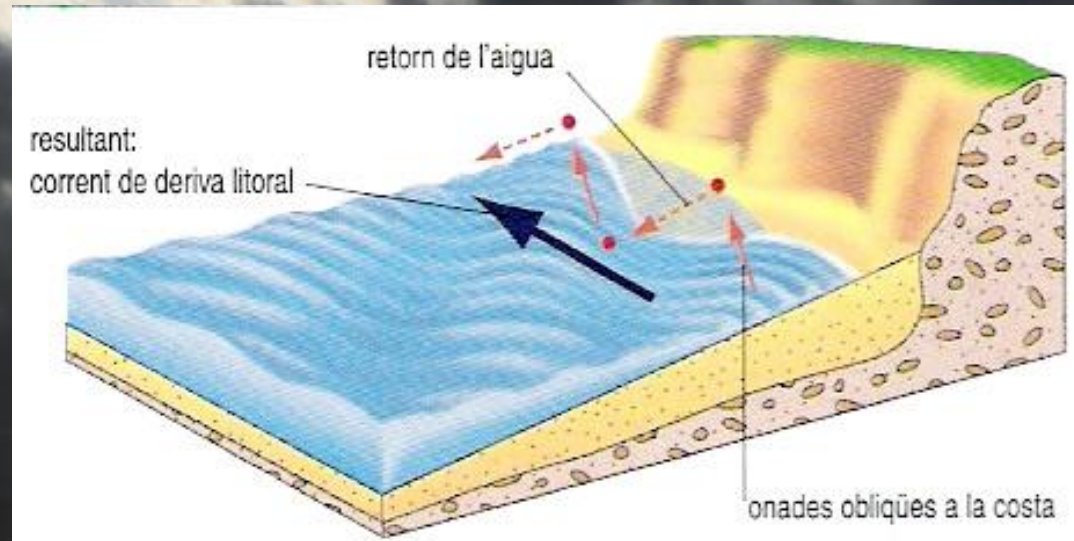
Esculls coralins

Agents geològics: Onades o corrents de deriva

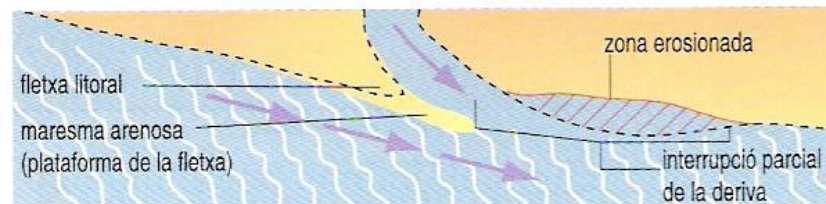
Corrents de deriva

Desembocadura de riu en una costa amb deriva litoral

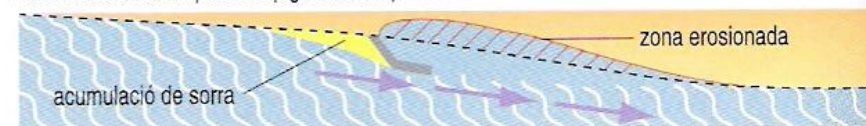
La deriva acumula sediment en una fletxa litoral i desplaça la desembocadura

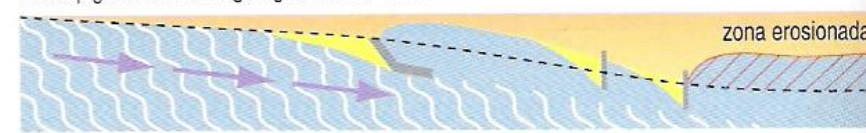
Costa estable amb deriva litoral

La construcció d'un port o espigó interromp la deriva

Els espigons auxiliars agreugen l'erosió costanera

Refracció de les onades

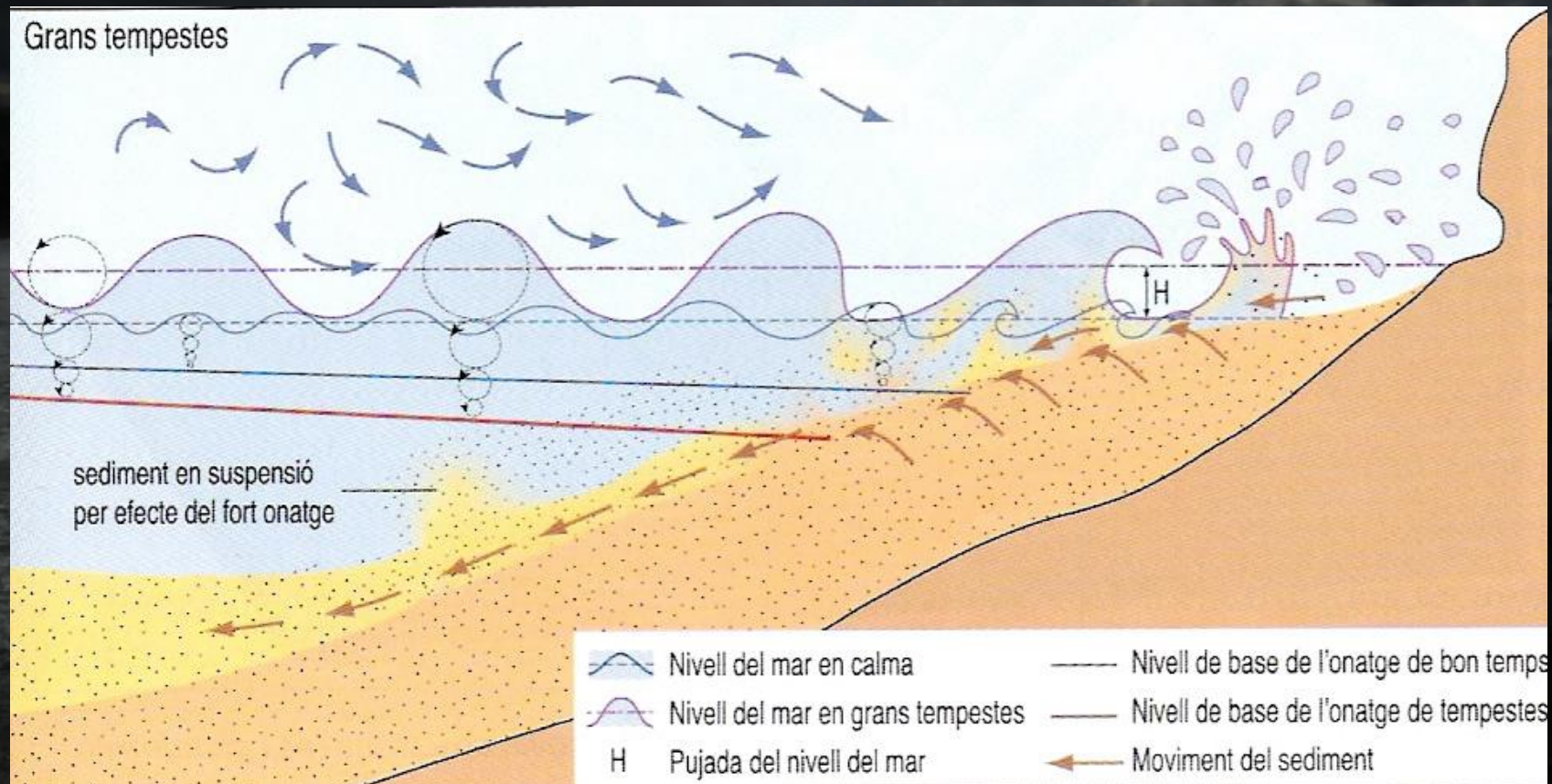
Luis G.

Merç del Barrio Arany

Agents geològics: Corrents induïts per les tempestes

Tendeixen a erosionar els sediments acumulats en la costa i se'ls endú mar endins.

Agents geològics: Corrents de mareas

Especialment importants en zones on les onades s'interrompen

RIES I ESTUARIS

Produeixen transport i sedimentació

Agents geològics: Canvis en el nivell del mar

Modifiquen la línia de costa

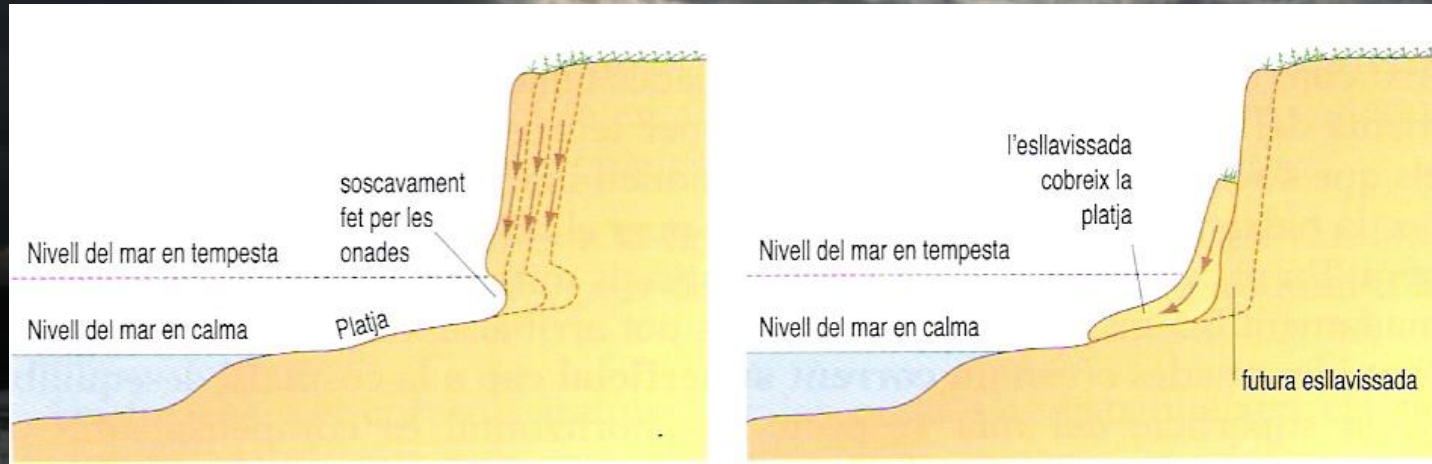
Produeixen ↑erosió → transport → sedimentació

- Canvis climàtics
- Moviments d'isostasia
- Seixes o onades seques

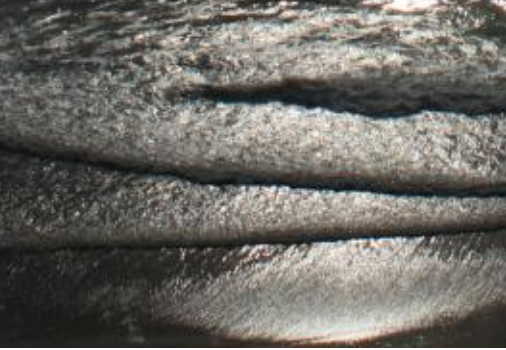
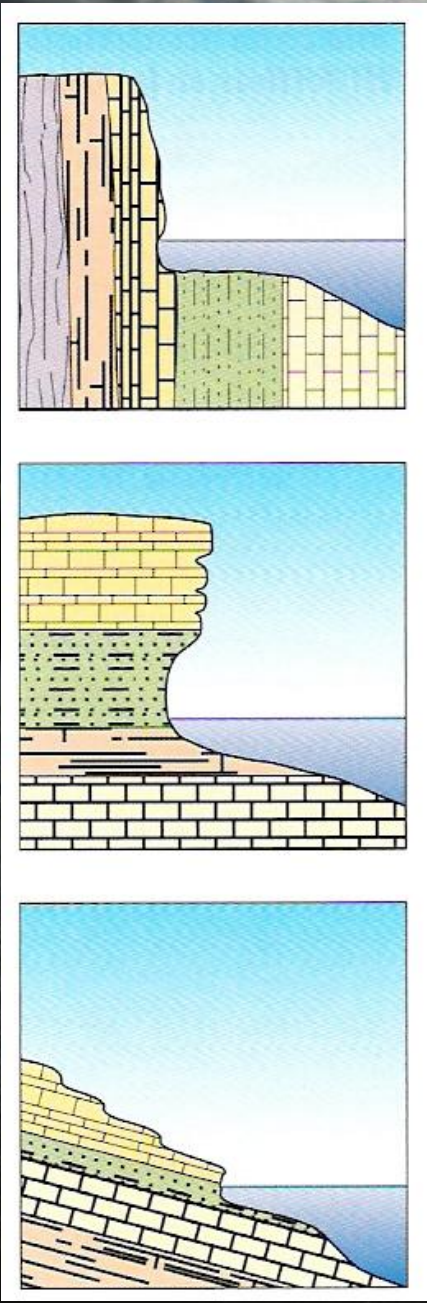
Formes de relleu litoral

Formes d'erosió

Penya-segats i plataformes d'abrasió

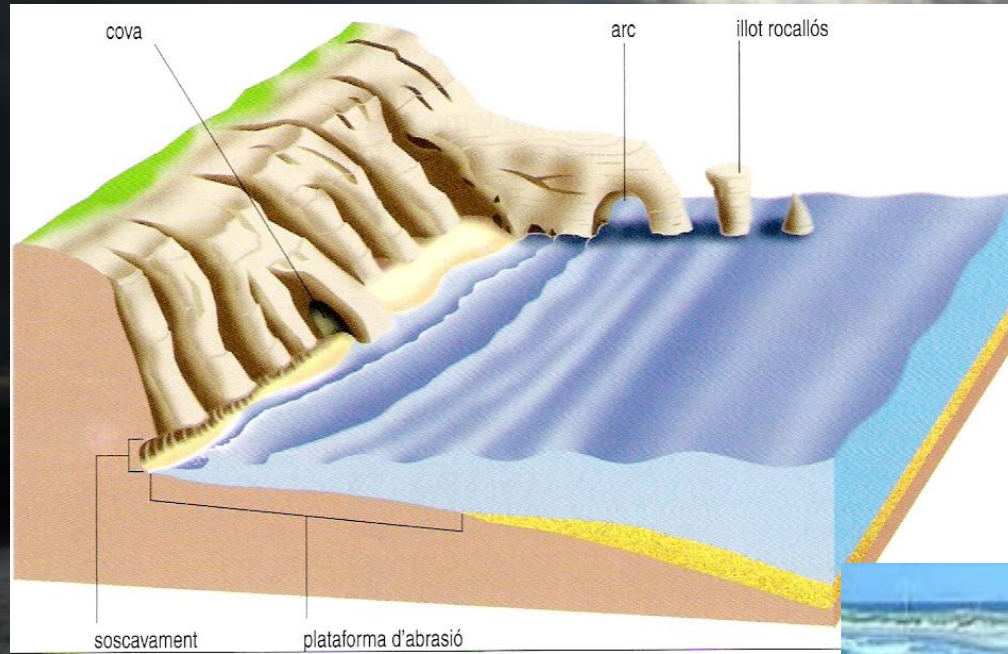
Efecte de l'estratificació del terreny en la forma de la costa

Merci del Barrio Anang

Merci del Barrio Anang

Formes de relleu als peny-segats marins

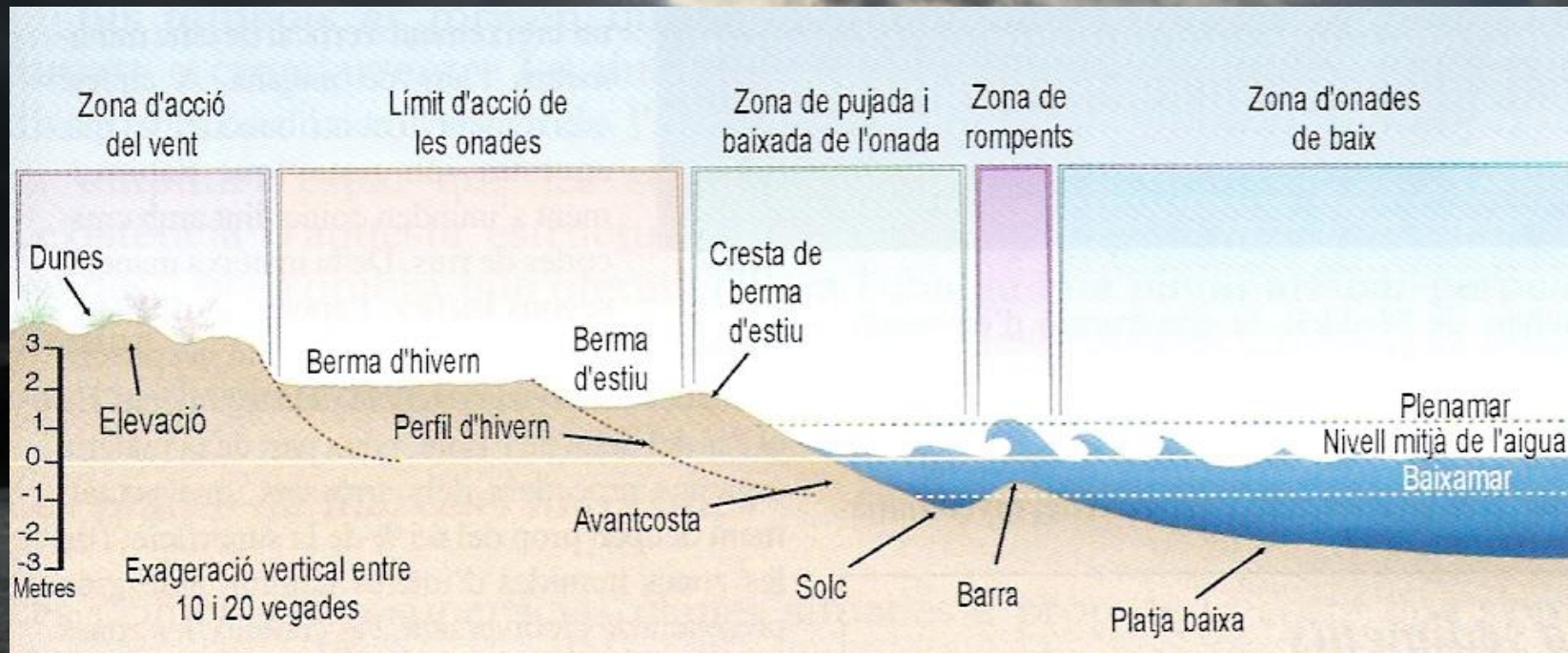

Mercè del Barrio Arany

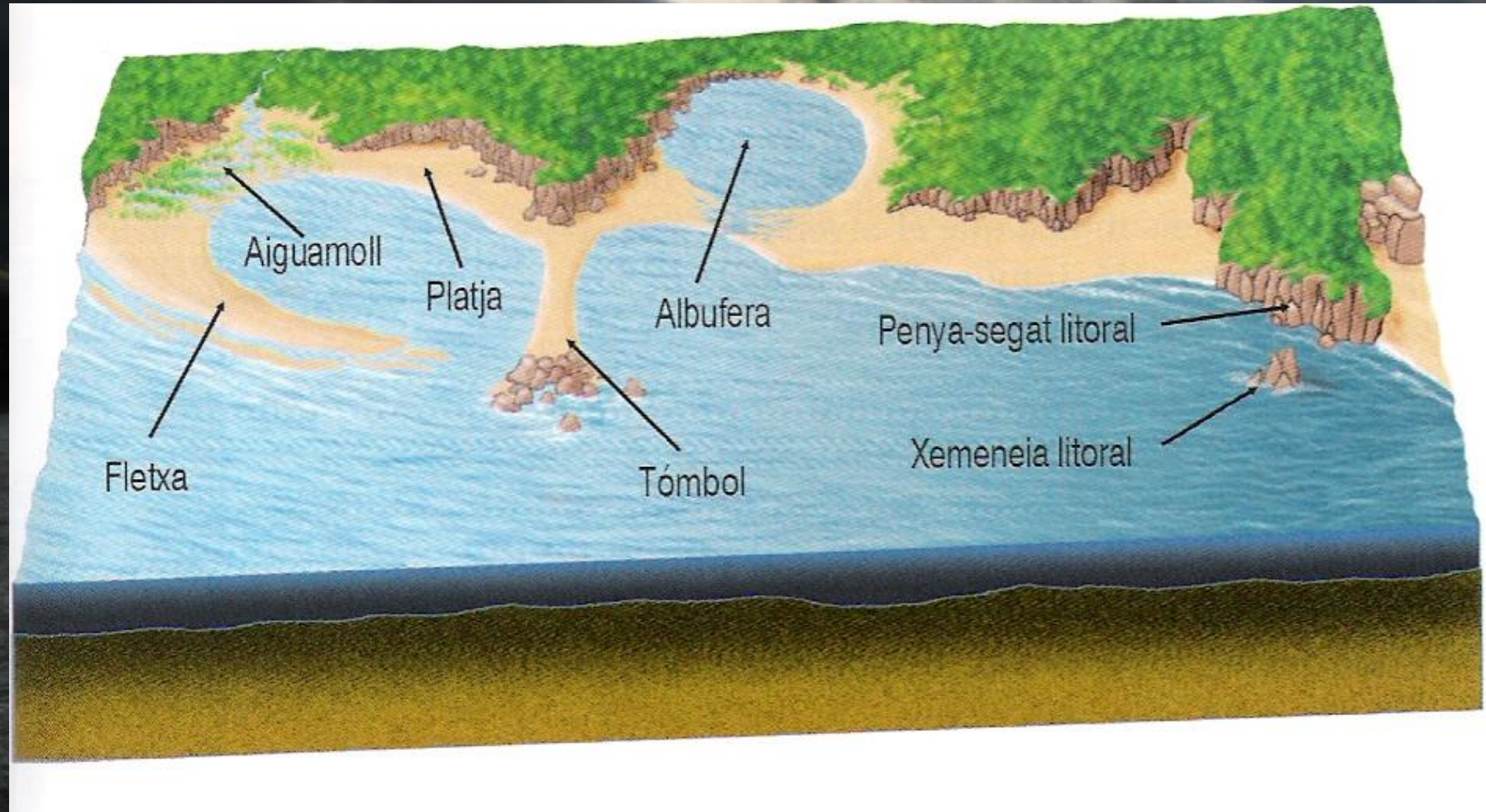

Formes d'acumulació

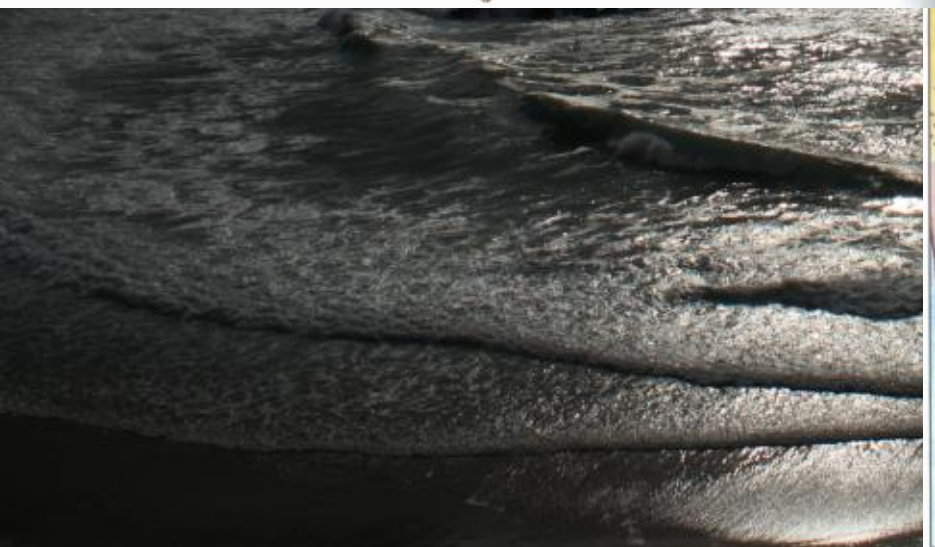
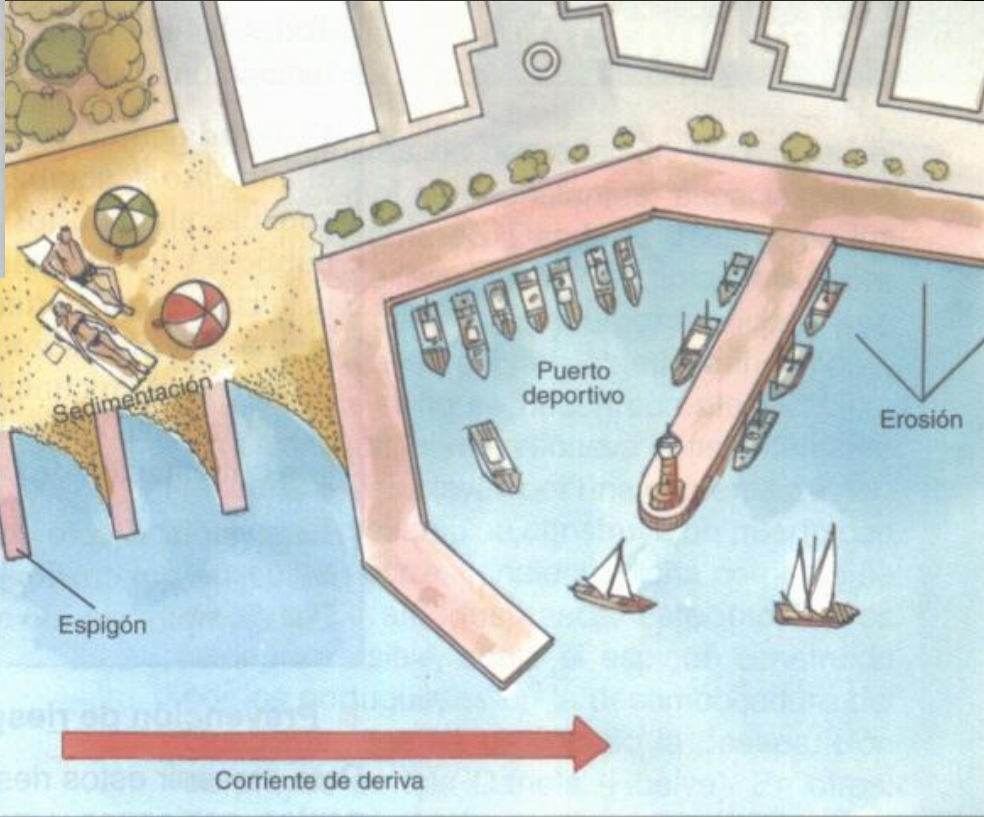
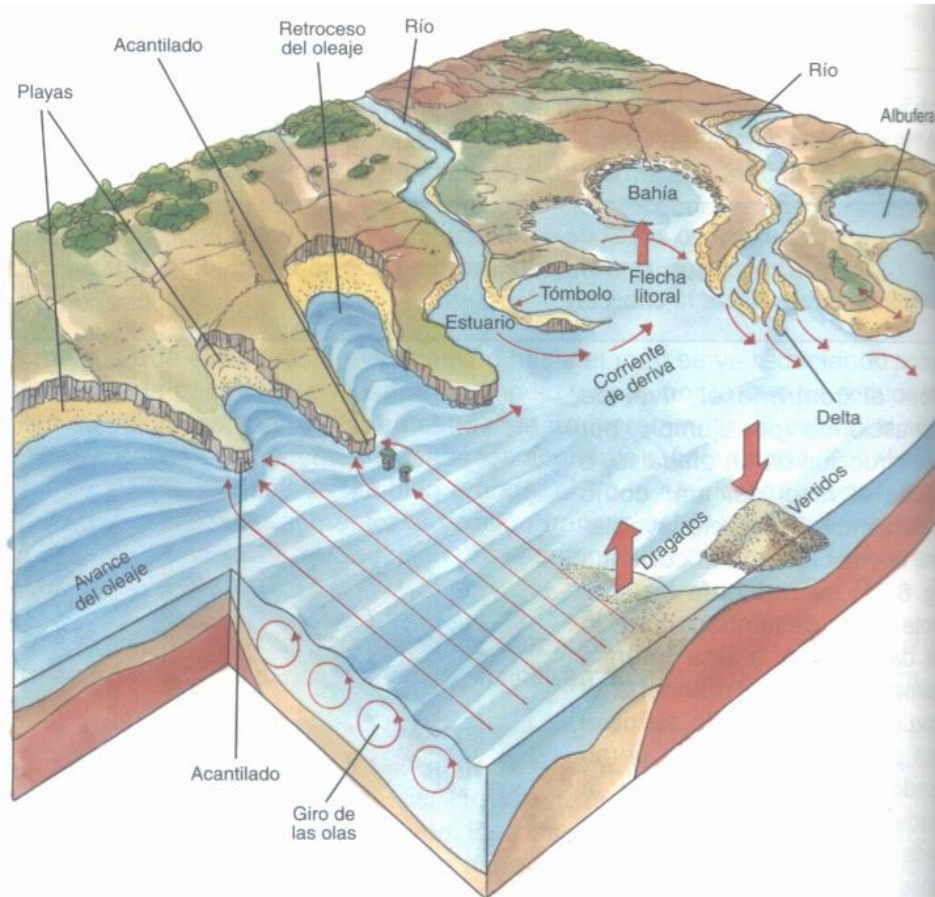
Platges i zona de dunes

Formes de sedimentació litoral

Risc a les zones costaneres

Riscos costaners

Riscos associats al litoral

Erosió lenta de les platges: Onades i corrents de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

Alteració dels deltes

Extracció de sorra

Gestió del risc d'erosió de les platges i penya-segats

Restauració

Construcció de dics

Riscos induïts

Erosió lenta de les platges: Onades i corrents de deriva

Riscos
associats
al litoral

Retrocés dels
penya-segats

Seixes

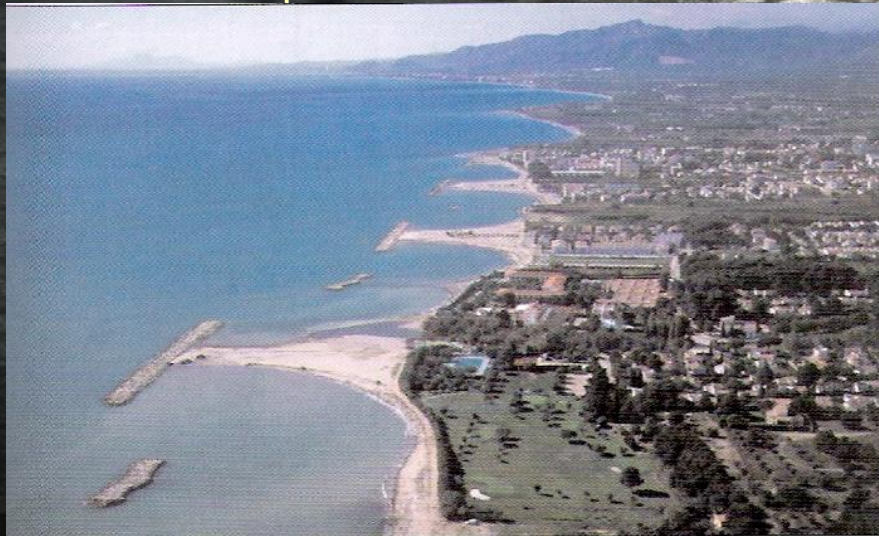
Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de
les corrents
costaneres

Alteració dels
deltets

Platges de Sitges i Castelldefels

Erosió lenta
de les platges:
Onades i corrents
de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de
les corrents
costaneres

Alteració dels
deltas

Riscos
associats
al litoral

Ex

Mercè del Barrio Arang

Erosió lenta
de les platges:
Onades i corrents
de deriva

Retrocés dels
penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de
les corrents
costaneres

Alteració dels
deltets

Extracció de
sorra

Riscos
associats
al litoral

Erosió lenta de les platges:
Onades i corrents de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Temporals

Riscos associats al litoral

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

Alteració dels deltes

Extracció de sorra

Quan l'onatge supera un cert llinard; a Catalunya considerem temporal quan hi ha ondes de > 2 m en un període de temps de > 6 hores. ➡ Erosió de la platja emergida.

Temporal + sobreelevació del nivell del mar (baixes pressions i/o marea alta) ➡ erosió inundació d'àrees costaneres ➡ A Catalunya llevantades (primavera i tardor).

La barra del Trabucador, que separa parcialment el Mediterrani de la badia dels Alfacs, trencada com una pinta a causa d'un temporal de tardor, l'any 2001.

Mercè del Barrio Arany

Erosió lenta de les platges: Onades i corrents de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Riscos associats al litoral

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

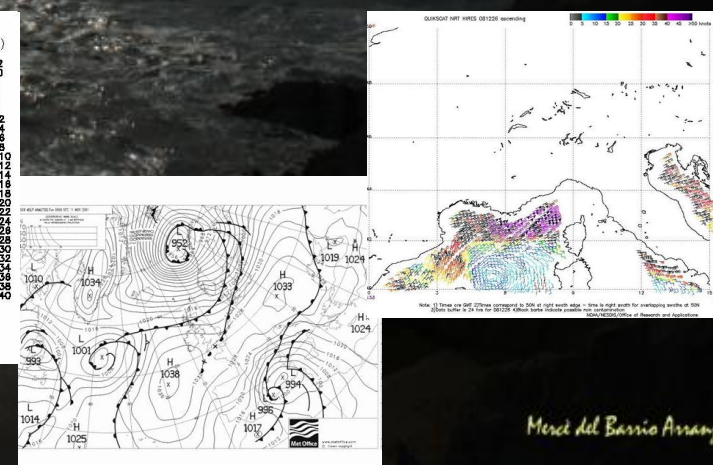
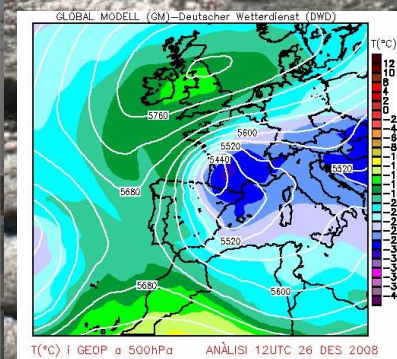
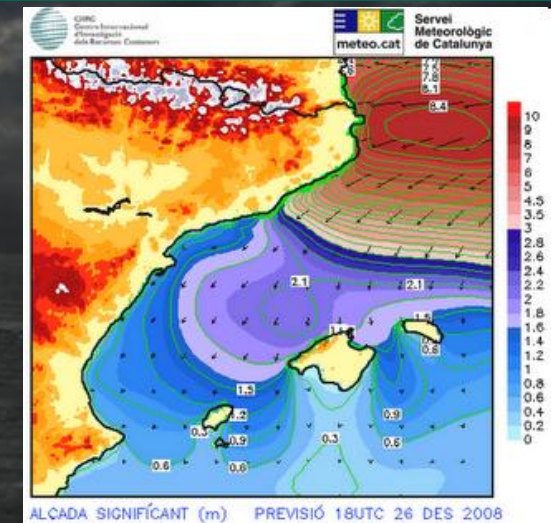
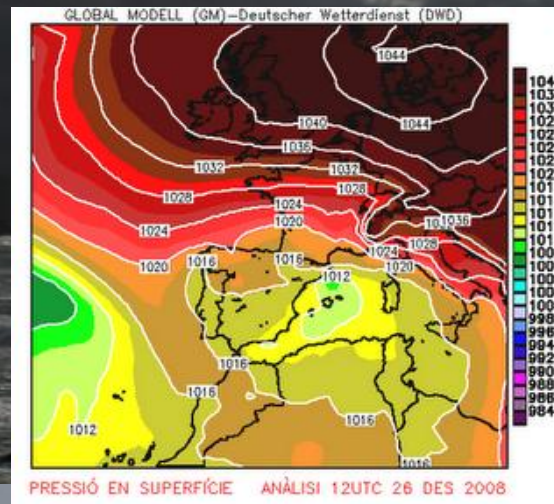
Alteració dels deltes

Extracció de sorra

Llevantada 26-12-2008 L'Escala Girona.

www.meteored.com/ram/date/2009/06/page/2/

Temporals

Riscos
associats
al litoral

Erosió lenta
de les platges:
Onades i corrents
de deriva

Retrocés dels
penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de
les corrents
costaneres

Alteració dels
deltas

Extracció de
sorra

Riscos
associats
al litoral

Erosió lenta
de les platges:
Onades i corrents
de deriva

Retrocés dels
penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de
les corrents
costaneres

Alteració dels
deltets

Extracció de
sorra

Riscos
associats
al litoral

Erosió lenta
de les platges:
Onades i corrents
de deriva

Retrocés dels
penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

Alteració dels
deltets

Extracció de
sorra

Riscos associats al litoral

Erosió lenta de les platges:
Onades i corrents de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

Mercè del Barrio Arang

Alteració dels deltes

Mercè del Barrio Arang

Mercè del Barrio Arang

Riscos associats al litoral

Erosió lenta de les platges:
Onades i corrents de deriva

Retrocés dels penya-segats

Seixes

Temporals

Huracans

Tsunamis

Interrupció de les corrents costaneres

Alteració dels deltes

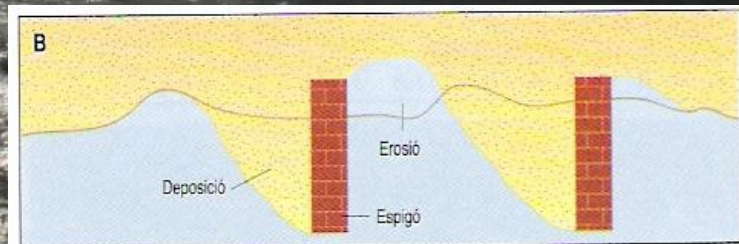
Extracció de sorra

Intervencions al litoral

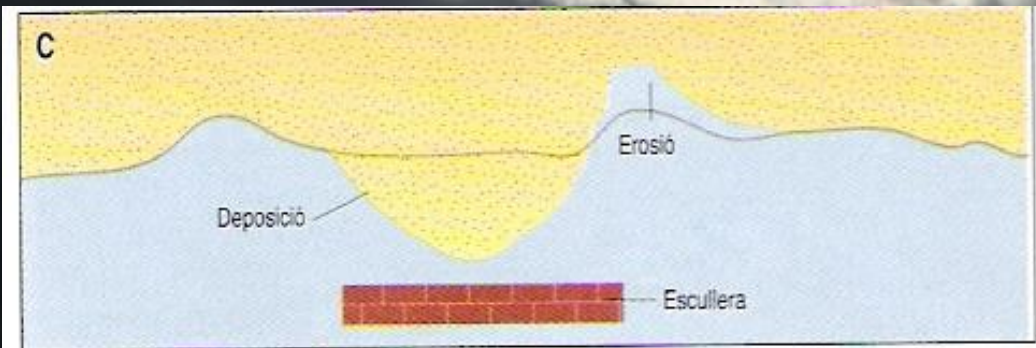
- Restauració de platges ➡ Impacte ➡ Risc induït
Per mantenir artificialment platges que les onades de tempesta han erosionat.
  - ✓ Drenatge de la sorra dels fons marí.
    - Es fan a més de 30 m
    - S'han de respectar els ecosistemes existent sobre tot els prats de posidònies.
  - ✓ Cal tenir en compte el flux de deriva litoral

- Espigons

Les estructures de protecció afecten la platja més enllà de l'estructura mateixa. Un espigó produirà una captura de sorra i afegirà terreny davant l'estructura, però sempre a expenses d'eliminar sorra corrent avall per erosió. La línia de punts mostra la configuració original de la línia de costa prèvia a la construcció de l'espigó.

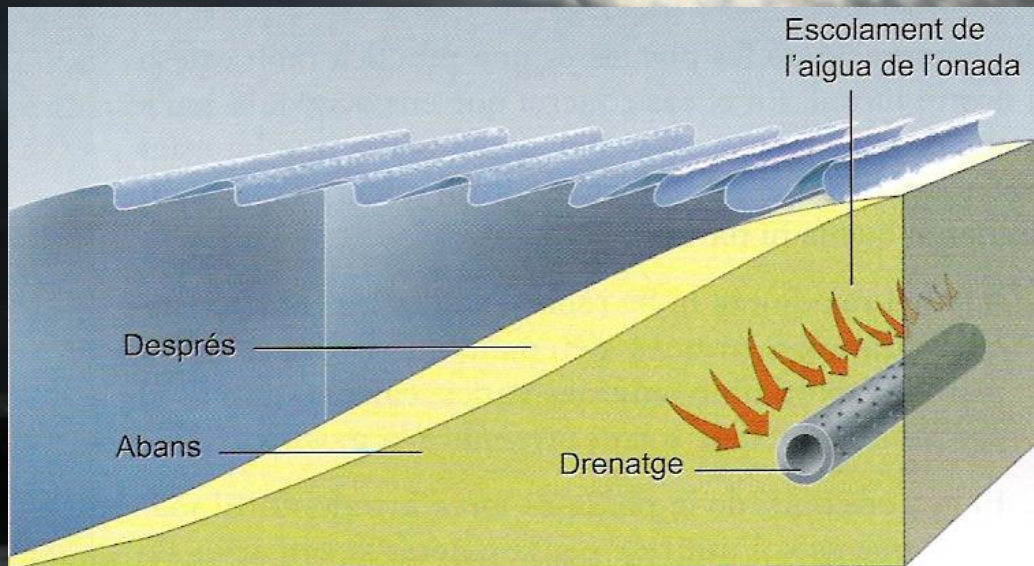
- Esculleres

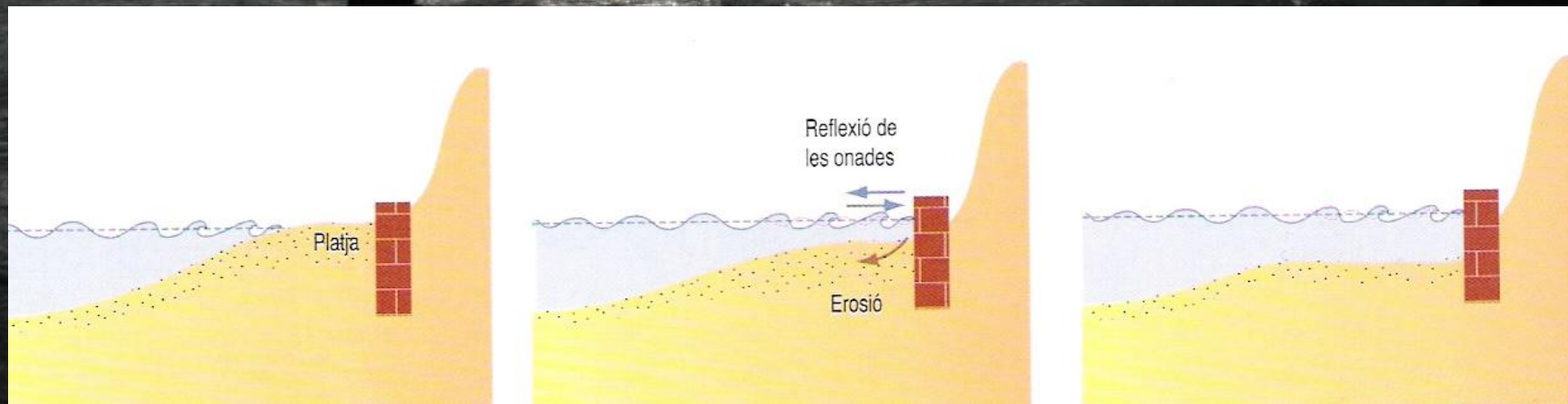
Encara que l'escullera no toca físicament la platja, redueix l'onatge i, per tant, els corrents al llarg de la costa entre la paret i la platja. Això produeix acumulació de sorra a la zona tranquil·la però també erosió de la sorra corrent avall.

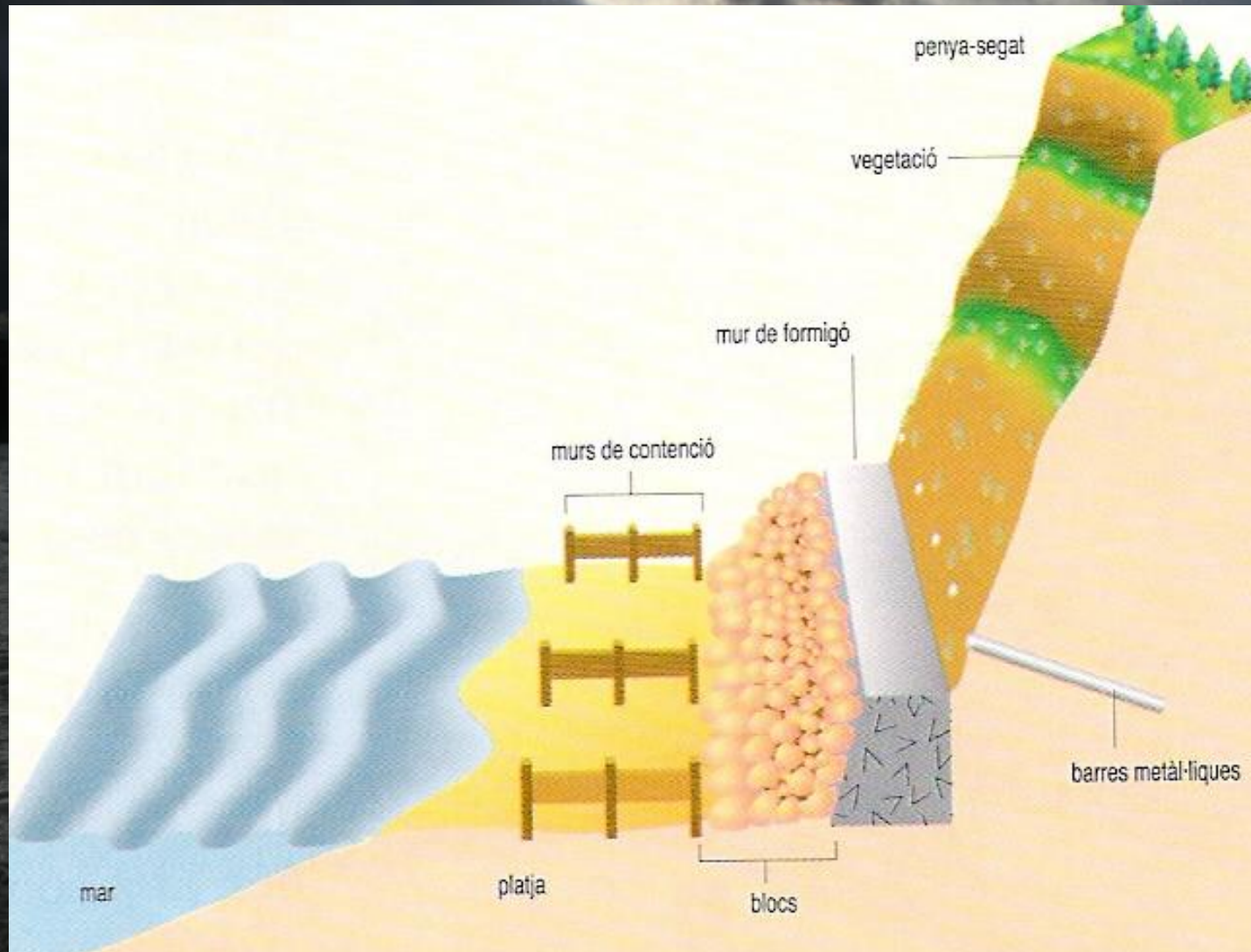
- Drenatge de la platja

- Aixecament de murs a la base dels penya-segats

- Mes mesures correctores:

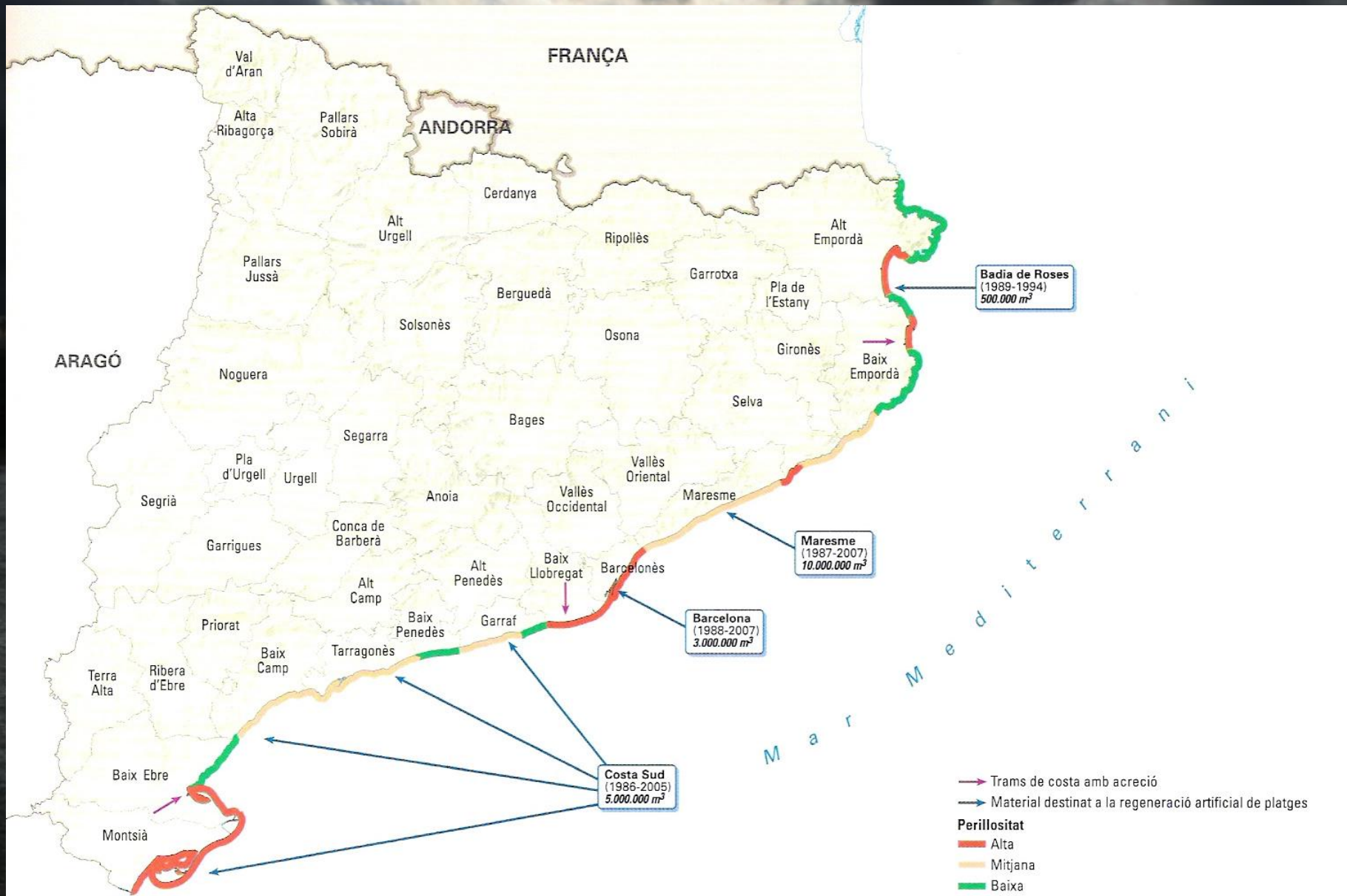
Gestió al litoral català

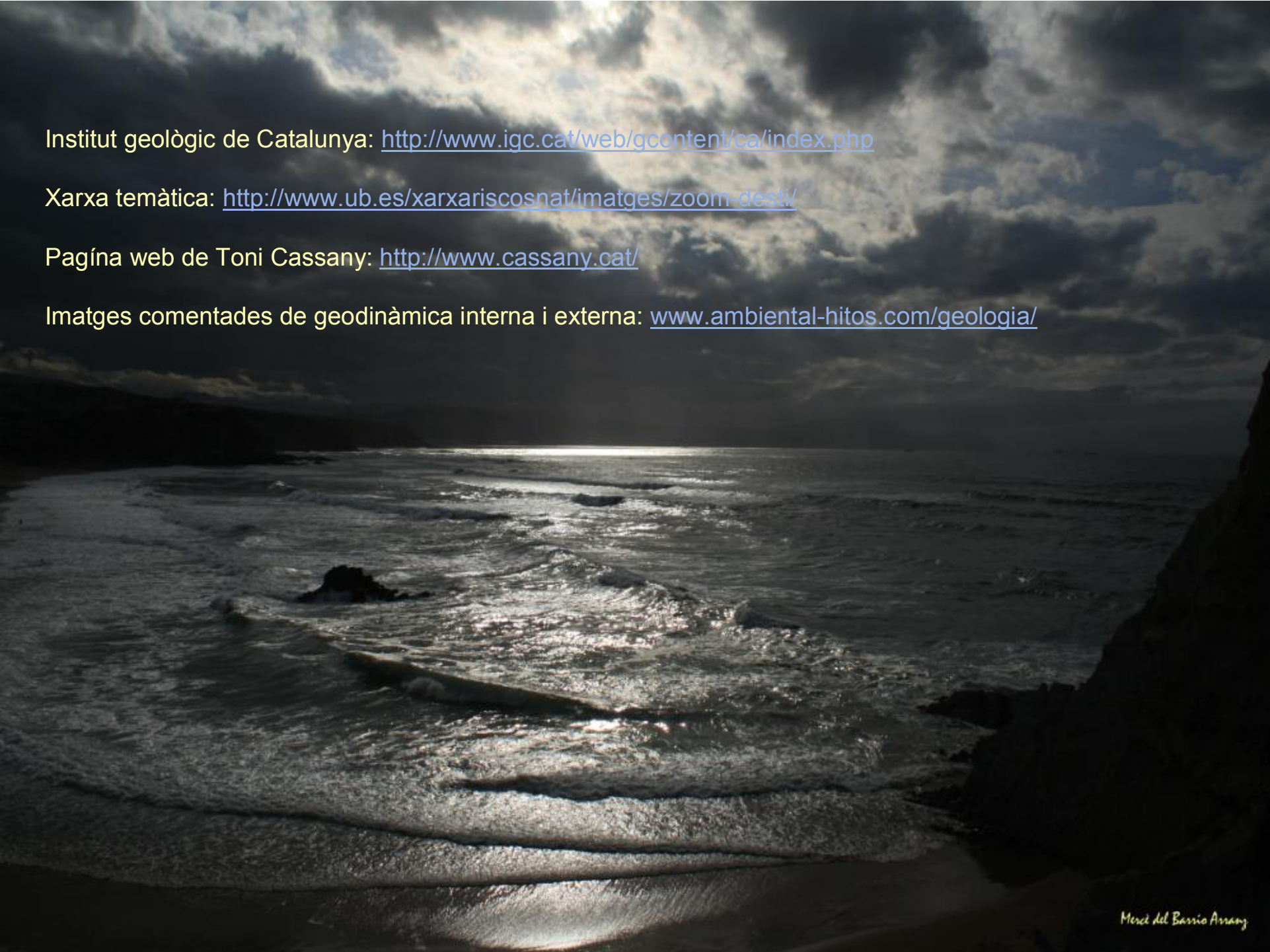
- Llei de costes 1988
  - ✓ Les costes són espais de domini públic
  - ✓ L'accés al mar a de ser lliure i gratuït

Línea de costa

Punt més alt de les onades de tempesta

Institut geològic de Catalunya: <http://www.igc.cat/web/gcontent/ca/index.php>

Xarxa temàtica: <http://www.ub.es/xarxariscosnat/imatges/zoom-desti/>

Página web de Toni Cassany: <http://www.cassany.cat/>

Imatges comentades de geodinàmica interna i externa: www.ambiental-hitos.com/geologia/